

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	XXI
ПРЕДГОВОР ДРУГОМ ИЗДАЊУ	XXIV

ОПШТИ ДЕО

I ОСНОВНИ ОПШТИ КРИМИНАЛИСТИЧКИ САДРЖАЈ	1
А) Настанак криминалистике – сумарни историјски поглед на криминалистику	1
Б) Појам и структура криминалистике	9
1. Уобичајено схватање криминалистике	9
2. Основна структура криминалистике према уобичајеним ставовима некадашње југословенске и садашње српске теорије	9
3. Друге могуће научне систематизације криминалистичких садржаја	11
4. Појам криминалистике као научне дисциплине	13
4.1. Теоријска структура криминалистике као научне дисциплине – основни „стубови“ криминалистичке науке	13
4.1.1. Криминалистичка тактика	14
4.1.1.1. Општа криминалистичка тактика	14
4.1.1.2. Посебна криминалистичка тактика	15
4.1.2. Криминалистичка техника	15
4.1.2.1. Однос криминалистичке технике и форензике	16
4.1.3. Криминалистичка стратегија	17
4.2. Криминалистичка виктимологија	19
4.3. Криминалистичка прогностика	23
4.4. Географски информациони систем и елементи криминалистичке географије	24
5. Општи и посебни део криминалистике	26
6. Функција и задатак криминалистике	27
7. Однос криминалистике и других наука	27
7.1. Однос криминалистике и одређених правних наука	28
7.1.1. Однос криминалистике и кривичног материјалног права	28

7.1.2. Однос криминалистике и кривичног процесног права	29
7.1.3. Однос криминалистике и неких правних наука које нису кривичне	31
7.2. Однос криминалистике и других кривичних наука које нису правног карактера	32
7.2.1. Однос криминалистике и криминологије	32
7.2.2. Однос криминалистике и судске психологије	32
7.2.3. Однос криминалистике и судске медицине	33
7.3. Однос криминалистике и неких природних/техничких наука	35
8. Основна начела криминалистике	35
8.1. Начело законитости	35
8.2. Начело оперативности и брзине	36
8.3. Начело ефикасности	37
8.4. Начело објективности	39
8.5. Начело чувања службене тајне	39
II КРИМИНАЛИСТИЧКИ РЕЛЕВАНТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ОСНОВИ КРИМИНАЛИСТИЧКОГ РЕЗОНОВАЊА	40
A) Прибављање релевантних информација као кључни циљ криминалистичког деловања	40
1. Основни субјекти који поступају у циљу сузбијања криминалитета	41
2. Криминалистичка специјализација и криминалистички професиограми	42
3. Основни извори сазнања за кривично дело	43
3.1. Пријаве као извор сазнања о кривичном делу	44
3.1.1. Кривична пријава	44
3.1.2. Пријаве грађана	45
3.1.3. Анонимне и псеудоанонимне пријаве	46
3.1.4. Самопријаве	48
3.1.5. Пријаве државних органа и правних лица	50
3.2. Јавно поговарање („глас“/гласине) о извршеном кривичном делу	50
3.3. Флагрантно кривично дело	51
3.4. Интернет и информације са „друштвених мрежа“	52
3.5. Информације садржане у извештавању средстава јавног информисања	52
3.6. Сазнања која произлазе из полицијске криминалистичко-обавештајне делатности, контролног деловања и других непосредних активности полиције	53

3.7. Информације добијене од узбуњивача као извор сазнања о кривичном делу	55
3.8. Информације добијене на темељу међународне сарадње	55
4. Златна питања криминалистике	56
5. Криминалистичко размишљање	59
6. Криминалистичко планирање и криминалистичке верзије .	61
6.1. Криминалистичко планирање.	61
6.2. Криминалистичке верзије	63
7. Индицијално закључивање.	66
7.1. Посредни и непосредни докази у кривичнопроцесном смислу и веза тих кривичнопроцесних категорија са индицијама у криминалистичком смислу	66
7.2. Основна правила индицијалног криминалистичког закључивања и основни извори индиција у криминалистичком смислу.	69
7.3. Типичне индиције у криминалистичком смислу	70
7.3.1. Испољивање воље да се изврши кривично дело. . .	70
7.3.2. Предузимање активности које су имале или имају припремни карактер	71
7.3.3. Мотив као индиција.	71
7.3.4. Поседовање адекватних физичких способности и одређених душевних особина.	72
7.3.5. Поседовање релевантног знања, професионалног искуства или бављење одређеним занимањем/занатом.	72
7.3.6. Присутност на месту извршења кривичног дела . .	73
7.3.7. Трагови и друга обележја кривичног дела као индиција	73
7.3.8. Поседовање/непоседовање релевантних информација	73
7.3.9. Имовно стање/животни стил	74
7.3.10. Поседовање одређених средстава, оружја или оруђа	74
7.3.11. Проналажење одређених ствари на месту извршења кривичног дела или поседовање одређених ствари. .	75
7.3.12. Ефекат кривичног дела на психичко с тање одређеног лица	75
7.3.13. Начин извршења кривичног дела – <i>modus operandi</i> учиниоца	76
7.3.14. Доказни и индицијални значај алибија.	76
Б) Основне криминалистичке евиденције и криминалистичке базе података.	78

1.	Општа азбучна картотека	79
2.	Албум фотографија учинилаца кривичних дела.	79
3.	Евиденција одређених посебних категорија учинилаца кривичних дела	80
4.	Евиденција надимака учинилаца кривичних дела.	80
5.	Евиденција особених знакова	81
6.	Евиденција лица која су легитимисана као сумњива	81
7.	Евиденција жртава кривичног дела/оштећених кривичним делом	81
8.	Евиденција несталих лица	82
9.	Евиденција лешева чији идентитет није утврђен.	82
10.	Евиденција кривичних дела извршених од стране непознатих учинилаца	83
11.	Евиденција кривичних дела према начину извршења (MOS – <i>modus operandi sistem</i>)	83
12.	Евиденција украдених ствари веће вредности или већег значаја	84
13.	Евиденција објеката који су значајни у криминалистичком смислу	85
14.	Базе података који су идентификационе природе или садрже идентификационе доказе и друге доказне базе података.	85
В)	Креирање профила могућег учиниоца кривичног дела – на темељу анализе криминалистички релевантних информација – индиција и доказа и уз коришћење релевантних база података/криминалистичких евиденција	87
Г)	Индицијално закључивање и „профајлинг“ као вид тзв. форензичке психоллингвистике	90
Д)	Међународна полицијска и правосудна сарадња ради сузбијања криминалитета	90
1.	Интерпол	91
1.1.	Историјски развој међународне полицијске сарадње.	91
1.2.	Функција и основна организациона структура Интерпола.	93
1.3.	Различите врсте потерница/потражница/захтева за информацијама и упозорења – који се реализују посредством Интерпола	95
2.	Европол	97
III	КРИМИНАЛИСТИЧКЕ РАДЊЕ.	98
А)	Појам и врсте криминалистичких радњи	98
1.	Појам криминалистичких радњи	98

2.	Основне специфичности оперативних криминалистичких радњи	98
3.	Основне специфичности кривичнопроцесних доказних радњи	99
4.	Доказни кредибилитет криминалистичких радњи	100
Б)	Оперативне криминалистичке радње и друге криминалистичке радње које немају карактер доказних радњи	101
1.	Праћење	103
2.	Присмотра	107
3.	Заседа	108
4.	Систематска блокада и контрола одређеног простора	110
5.	Лишење слободe/хапшење осумњиченог	113
6.	Информативни разговор	115
6.1.	Информативни разговор са малолетним лицем као потенцијалним сведоком	119
7.	Полиграфско тестирање/испитивање као оперативна радња – уређаји за регистровање физиолошких реакција приликом испитивања	120
7.1.	Сумарна историја полиграфа и других „детектора лажи“	121
7.2.	Основне физиолошке функције које региструје и чији интензитет мери полиграф	125
7.3.	Основни типови полиграфских тестова према врсти питања	126
7.4.	Законска правила употребе полиграфа	129
7.5.	Употребљивост/употреба полиграфа у пракси	130
7.6.	Уређаји за откривање лажи на основу анализе гласа	130
7.7.	Електроенцефалограф – „мождани отисци прстију“	132
В)	Место доказних криминалистичких радњи у систему криминалистичке науке – докази, доказна средства и извори доказа	133
Г)	Опште доказне радње – појам и основне категорије	136
1.	Увиђај	138
1.1.	Организација увиђајних органа – превентивно-припремне активности	140
1.2.	Општа правила употребе техничких средстава и метода приликом спровођења увиђаја	141
1.3.	Општа криминалистичко-тактичка правила за спровођење увиђаја	142
1.3.1.	Обезбеђење места догађаја	143
1.3.2.	Спровођење увиђаја кроз фазе	145
1.3.2.1.	Вербално-информативна фаза увиђаја	145

1.3.2.2. Статичка фаза увиђаја	146
1.3.2.3. Динамичка фаза увиђаја	148
1.3.3. Записник о увиђају и његови криминалистички прилози	149
2. Реконструкција	151
2.1. Виртуелна реконструкција	155
2.2. Криминалистички експеримент	157
3. Претресање	159
3.1. Предмети и објекти претресања	159
3.2. Записник о претресању	164
4. Доказне радње усмерене на добијање исказа	165
4.1. Основи криминалистичког објашњења исказа	165
4.1.1. Оцена веродостојности исказа у криминалистичком смислу	166
4.1.1.1. Доказна, криминалистичка и судско-психолошка оцена веродостојности исказа деце/малолетних лица	167
4.2. Саслушање окривљеног	170
4.2.1. Основна правила Законика о кривичном поступку којима се прилагођава примена криминалистичко- тактичких правила саслушања окривљеног	171
4.2.2. Основна криминалистичко-тактичка правила саслушања окривљеног	172
4.2.2.1. Симптоматска слика окривљеног током саслушања	176
4.2.3. Доказна оцена исказа окривљеног	178
4.2.4. Саслушање малолетника као осумњиченог/саслушање малолетника према којем се води поступак према малолетницима	178
4.3. Испитивање сведока	182
4.3.1. Фазе испитивања сведока	182
4.3.2. Забрањена питања током испитивања сведока	183
4.3.3. Општа криминалистичка правила испитивања сведока	184
4.3.4. Дозвољена питања током испитивања сведока	187
4.3.5. Доказно вредновање исказа сведока	188
4.3.6. Посебна правила и специфичности испитивања појединих категорија сведока	190
4.3.6.1. Испитивање деце/малолетних лица као сведока	191
4.3.6.2. Оштећени и жртве кривичних дела као сведоци	198

4.3.6.3. Стари људи као сведоци	198
4.3.6.4. Сведоци за које се оцени да дају неистинит исказ	200
4.3.6.5. Испитивање сведока на главном претресу . . .	201
4.3.6.5.1. Основно испитивање сведока на главном претресу	202
4.3.6.5.2. Унакрсно испитивање сведока на главном претресу	202
4.3.6.5.2. Додатно испитивање на главном претресу	205
5. Суочење	205
5.1. Основни криминалистичко-тактички аспекти суочења .	207
6. Симулирање окривљеног или сведока	208
Д) Посебне доказне радње	211
IV ОСНОВИ КРИМИНАЛИСТИЧКЕ ТЕХНИКЕ – КРИМИНАЛИСТИЧКА ТРАСОЛОГИЈА И КРИМИНАЛИСТИЧКА ИДЕНТИФИКАЦИЈА	212
А) Основи криминалистичке трасологије – основне карактеристике криминалистичког учења о траговима	213
1. Појам трагова у криминалистичком смислу	213
2. Локарово правило/Локаров „закон“ контактних трагова и траг као „неми сведок“	214
3. Основна сазнања у криминалистичком смислу којима доприносе трагови	216
4. Основни криминалистичко-технички појмови који су у вези са траговима	216
4.1. Трагови на месту догађаја	217
4.2. Кључне криминалистичко-техничке категорије које се тичу трагова	217
4.2.1. Проузроковач трага	218
4.2.2. Носилац трага	219
4.2.3. Комплекс трагова	219
4.2.4. Укрштени трагови	219
4.2.5. Трагови на месту догађаја који нису у вези са кривичним делом – заваравајући/обмањујући трагови	220
4.2.6. Фингирани трагови/фингирање трагова	220
4.2.7. Контаминација трагова	221
4.2.8. Ситуациони трагови	221
4.2.9. Ситуациони недостатак	222
4.2.10. Материјал за поређење – компаративни материјал	223

4.3. Врсте трагова	224
4.3.1. Врсте трагова с обзиром на њихову везу са криминалистички релевантним догађајем	224
4.3.1.1. Примарни трагови	225
4.3.1.2. Секундарни трагови	225
4.3.1.3. Терцијарни трагови и други („степеновани“) трагови који нису примарни	225
4.3.2. Општа подела трагова према њиховој величини – макро и микро трагови	225
4.3.3. Врсте трагова према њиховој природи и суштинским обележјима	227
4.3.3.1. Трагови форме	228
4.3.3.1.1. Отисци – трагови отисака	228
4.3.3.1.2. Трагови утискивања	230
4.3.3.1.3. Трагови у виду жлебова	230
4.3.3.1.4. Трагови у виду одсечака/делова/фрагмената материјала механички одвојеног од других већих површина	230
4.3.3.1.5. Трагови у виду ломова и пукотина	231
4.3.3.1.6. Уклапајући трагови	231
4.3.3.1.7. Трагови материјала/супстанци	231
4.3.3.1.8. Реликти – предмети кривичног дела/предмети у вези са кривичним делом	232
Б) Криминалистичка вештачења	233
1. Основна средства и методе криминалистичких вештачења	224
1.1. Основне хемијске методе на којима се заснивају нека криминалистичка вештачења и неки криминалистичко-технички поступци	224
1.1.1. Хроматографија	225
1.1.2. Електрофореза	225
1.1.3. Спектралне анализе	225
1.2. Основне физичке методе криминалистичких вештачења/криминалистичке технике	236
1.2.1. Употреба микроскопа и других уређаја за визуелно увећање/увеличавање – основни елементи криминалистичке микроскопије	236
1.2.1.1. Криминалистичке лупе	237
1.2.1.2. Криминалистичка микроскопија	237
1.2.1.2.1. Класични микроскоп	237
1.2.1.2.2. Компаративни микроскоп	237
1.2.1.2.3. Стерео микроскоп	239
1.2.1.2.4. Поларизациони микроскоп	239

1.2.1.2.5. Електронски микроскоп.	239
1.2.2. Употреба невидљивих зрака ради неких криминалистичких вештачења и у оквиру неких криминалистичких експертиза.	241
2. Криминалистичка лабораторија	243
3. Национални центар за криминалистичку форензику у Републици Србији	243
4. Ситуационо вештачење.	245
5. Вештачење трагова и извођење релевантних криминалистичких закључака на темељу анализе различитих врста трагова.	247
6. Биолошки трагови.	247
6.1. Основне врсте биолошких трагова – поступање са њима на месту догађаја и основна правила идентификације на темељу биолошких трагова.	248
6.1.1. Трагови крви	249
6.1.2. Трагови длаке.	252
6.1.3. Трагови ноктију.	258
6.1.4. Трагови сперме (семене течности).	253
6.1.5. Трагови пљувачке	254
6.1.6. Трагови других људских излучевина.	254
6.1.7. Трагови зуба.	254
7. Трагови стопала.	255
7.1. Основне врсте трагова стопала	256
7.2. Фиксирање трагова стопала	257
7.3. Тумачење трагова стопала/обуће и идентификација лица коришћењем трагова стопала/обуће.	258
7.4. Криминалистичко-трасолошка идентификација трагова стопала/обуће.	259
7.5. Криминалистичко-трасолошка анализа трагова обуће и електронске збирке отисака обуће.	260
8. Трагови мириса	262
9. Трагови одеће/тканине и влакана	263
10. Трагови боје	264
11. Трагови психоактивних супстанци и токсина.	266
11.1. Основни кривичноправни аспекти употребе психоактивних супстанци уопште, који су од значаја и у криминалистичком смислу	269
11.2. Кривичноправни појам опојних дрога.	269
11.3. Основне врсте опојних дрога	270
11.4. Идентификација опојних дрога и физичко-хемијско вештачење узорака психоактивних супстанци	277

12. Трагови земље и прашине	278
13. Трагови стакла и трагови на стаклу	280
14. Трагови оруђа	283
15. Трагови пуцања из ватреног оружја – вештачења ватреног оружја и вештачења у вези са употребом ватреног оружја . .	287
15.1. Идентификација ватреног оружја	288
15.2. Трагови од испалења на пројектилу	289
15.3. Трагови на чаури	291
15.4. Утврђивање времена када је пуцано	292
15.5. Траг пројектила на одећи и кожи лица које је погођено, одређивање даљине пуцања из ватреног оружја и реконструкција путање пројектила испалењеног из ватреног оружја	293
15.6. Електронске збирке трагова употребе ватреног оружја	296
15.7. Утврђивање трагова пуцања из ватреног оружја	297
15.7.1. Историјски значај дифениламинског теста	298
15.7.1.1. Доказна вредност дифениламинског теста	301
15.7.2. Друге методе утврђивања трагова пуцања и њихова доказна вредност	303
15.7.3. Детектовање и вештачење честица (микротрагова) насталих употребом ватреног оружја у савременој криминалистичко-техничкој пракси	304
15.7.3.1. Изразито дистинктивни карактер детектовања GSR честица и основне карактеристике скенирајуће електронске микроскопије са енергодисперзивним детектором X-зрака – SEM/ EDX метода	305
15.7.3.2. Узорковање GSR честица	307
15.7.3.3. Доказни значај примене скенирајуће електронске микроскопије са енергодисперзивним детектором X-зрака – SEM/ EDX – ради утврђивања трагова пуцања из ватреног оружја	308
В) Криминалистичка фотографија/фотографија у криминалистици и криминалистичка видеографија/видеографија у криминалистици	309
1. Класична идентификациона фотографија	311
2. Дигитална фотографија која садржи биометријске карактеристике лица човека	312
3. Макрофотографија и микрофотографија	312
4. Фотографија настала као вид спровођења тајних криминалистичких радњи	313

5.	Фотографије настале коришћењем невидљивих зрака	313
6.	Фотограмetriја	314
7.	Холографија	314
8.	Фотомонтажа и видеомонтажа	315
Г)	Основи криминалистичке идентификације	316
1.	Криминалистичко-тактички начини идентификације	317
1.1.	Идентификација људи коришћењем личног описа	317
1.2.	Идентификација препознавањем	319
1.2.1.	Основне врсте препознавања у криминалистичком смислу	322
1.2.1.1.	Препознавање лица/људи	323
1.2.1.2.	Препознавање лешева	325
1.2.1.3.	Препознавање људи на фотографијама	326
1.2.1.4.	Препознавање предмета/ствари	327
1.2.1.5.	Препознавање места догађаја	328
1.2.1.6.	Специфичност препознавања које врше деца	328
2.	Криминалистичко-технички начини идентификације и идентификациона криминалистичка вештачења	331
2.1.	Дактилоскопски метод идентификације	331
2.1.1.	Трагови папиларних линија	332
2.1.2.	Фиксирање трагова папиларних линија	334
2.1.2.1.	Фиксирање видљивих трагова папиларних линија	334
2.1.2.2.	Проналажење/уочавање и фиксирање латентних трагова папиларних линија	334
2.1.3.	Сумарни историјски осврт на настанак дактилоскопије	336
2.1.4.	Начелна доказна вредност дактилоскопске идентификације	337
2.1.5.	Основни облици папиларних линија/цртежа папиларних линија	338
2.1.6.	Дактилоскопске формуле и класичне дактилоскопске збирке	340
2.1.7.	Аутоматски систем дактилоскопске идентификације	343
2.1.8.	Пороскопија и хејроскопија	345
3.	Опште основе биометријске идентификације	347
4.	Идентификација систематским упоређивањем биометријских карактеристика на фотографијама/видео снимцима	348
5.	Биометријске надзорне камере	350

6. Идентификација на темељу ДНК анализе/на основу генетског кода	351
6.1. Национални ДНК регистар	356

ПОСЕБНИ ДЕО

A) Откривање, разјашњавање и доказивање убиства	359
1. Основна криминалистичка подела убистава	360
2. Начин сазнања за извршено убиство	364
3. Сакривање леша и случајеви убиства „без леша“	365
4. Увиђај на месту догађаја убиства	368
5. Обдукција леша и његова идентификација	371
6. Прикупљање обавештења од грађана и испитивање сведока убиства	376
7. Однос жртве и убице	377
8. Потрага за убицом и креирање његовог „профила“	379
9. Саслушање осумњиченог/окривљеног за убиство	381
10. Диференцијална криминалистичка дијагноза – убиство или самоубиство	381
10.1. Самоубиство/убиство вешањем	383
10.2. Самубиство/убиство тровањем и основни елементи криминалистичке токсикологије	385
10.3. Самоубиство/убиство употребом ватреног оружја	387
10.4. Самоубиство/убиство дављењем у води	388
10.5. Самоубиство/убиство скоком са велике висине	388
10.6. Самоубиство/убиство сечењем и убадањем	388
B) Откривање, разјашњавање и доказивање силовања	389
1. Општа излагања о кривичном делу силовања	391
2. Карактеристике извршилаца силовања	391
3. Карактеристике жртава силовања	393
4. Начини сазнања за извршено силовање и мере које се предузимају	393
5. Трагови код силовања	396
6. Информативни разговор са жртвом силовања и испитивање жртве као сведока	397
7. Саслушавање осумњиченог/окривљеног за силовање	399
8. Вештачења у вези са силовањем	399
9. Специфичност силовања извршених захваљујући онеспособљавању жртве коришћењем одређених психоактивних супстанци/тзв. дрога за силовање	401
10. Превенција силовања	403

В) Откривање, разјашњавање и доказивање отмице	405
1. Основне врсте отмица у криминалистичком смислу	406
2. Фингиране отмице	408
3. Основне криминалистичке специфичности откривања, разјашњавања и доказивања отмице	409
Г) Откривање, разјашњавање и доказивање крађа	412
1. Основне врсте крађа у криминалистичком смислу	412
2. Основне карактеристике учинилаца крађа	413
3. Крађа уметничких предмета, антиквитета и културних добара	413
4. Крађе моторних возила	415
5. Провалне крађе	418
5.1. Основне врсте провалних крађа	419
5.2. Основне карактеристике учинилаца провалних крађа . .	420
5.3. Средства/алати који се користе за извршење провалних крађа и <i>modus operandi</i> провалника/обијача	421
5.4. Начини сазнања о извршеним провалним крађама – доказне и оперативне радње које се предузимају ради откривања/доказивања провалних крађа	423
5.5. Превенција провалних крађа од стране потенцијалних оштећених	424
5.5.1 Физичка заштита	425
5.5.2. Електронска и видео заштита	425
5.5.3 Информативна заштита	425
5.5.4. Приватно-оперативна заштита, уз основно лично- превентивно деловање и одговарајуће брижљиво поступање и мере опреза	426
6. Цепне крађе	427
6.1. Место и време извршења цепних крађа	428
6.2. Жртве џепарења и карактеристике џепароша	428
6.3. Основни начини извршења цепних крађа	431
6.4. Превенција цепних крађа	433
7. Специфичности откривања и разјашњавања крађа које су извршили малолетници	435
Д) Откривање, разјашњавање и доказивање разбојништва и разбојничке крађе	438
1. Основни објекти напада разбојника	438
2. Основне карактеристике разбојника и битне специфичности деловања учинилаца разбојништава .	439
3. Начини сазнања за разбојништво	440

4.	Основне криминалистичке радње које се врше у циљу разјашњавања и доказивања разбојништва	441
5.	Превенција разбојништава и разбојничких крађа и понашање оштећених/сведока приликом извршења разбојништва	443
6.	Фингирана разбојништва	445
Б)	Откривање, разјашњавање и доказивање изнуде	445
1.	„Рекет“/“рекетирање“ као специфичан вид изнуде	446
2.	Изнуда као типично кривично дело из сфере организованог криминалитета	447
3.	Карактеристике учинилаца изнуде	448
4.	Начини сазнања за кривично дело изнуде	449
5.	Основне карактеристике разјашњавања и доказивања изнуде	449
Е)	Откривање, разјашњавање и доказивање уцене	451
1.	Основне карактеристике жртава уцене	451
2.	Основне карактеристике учинилаца уцене	453
3.	Основни начини сазнања за уцену	454
4.	Основне карактеристике разјашњавања и доказивања уцене	455
Ж)	Откривање, разјашњавање и доказивање компјутерског криминалитета	457
1.	Појам компјутерског криминалитета	458
2.	Основне карактеристике компјутерског криминалитета и учинилаца кривичних дела која спадају у високотехнолошки криминалитет	458
3.	Основни појавни облици компјутерског криминалитета	460
3.1.	Противправно коришћење услуга и неовлашћено прибављање информација	460
3.2.	Компјутерске преваре	461
3.3.	Компјутерске саботаже и компјутерски тероризам	461
3.4.	Проваљивање у компјутерски систем	463
3.5.	Компјутерске изнуде	464
3.6.	Злоупотребе Интернета	464
3.6.1.	Деловање у простору тзв. тамног/мрачног Интернета (<i>darknet</i>)	465
3.7.	Коришћење компјутера као средства/оруђа за извршење низа класичних деликата или специфичних кривичних дела, као и у друге криминалне сврхе	467
3.7.1.	Употреба компјутера ради тајне комуникације у криминалне сврхе коришћењем посебних уређаја/ апликација за криптоване разговоре	468

3.7.2. Коришћење компјутерски генерисане вештачке интелигенције у криминалне сврхе	472
4. Специфичности криминалистичког деловања у циљу откривања и доказивања компјутерског криминалитета . . .	474
5. Основи превенције компјутерског криминалитета	477
3) Откривање, разјашњавање и доказивање еколошког криминалитета	478
1. Основни начини сазнања за кривично дело против животне средине	479
2. Основне криминалистичке специфичности разјашњавања и доказивања еколошких кривичних дела	482
3. Увиђај и реконструкција на месту догађаја – који се тиче кривичног дела против животне средине . . .	484
4. Увид у документацију	486
5. Саслушање осумњиченог/окривљеног и испитивање сведока	486
6. Вештачење које се тиче еколошког кривичног дела	488
ЛИТЕРАТУРА	i